

Surdotulkošanas specifika attālinātā mācību procesa ietvaros

Specifics of sign language interpretation within the remote
learning process

Natalija Valenika

Jūrmala 2021

Kas ir surdotulks?

Surdotulks ir persona, kas palīdz nedzirdīgiem cilvēkiem sazināties ar citiem, izmantojot zīmju valodu.

Surdotulks pārtulko sacīto no runas valodas zīmju valodā un otrādi, ievērojot abu valodu gramatiku, stilu un struktūru, kultūru, ētiku, konfidencialitāti, precizitāti, saglabājot informācijas pilnu saturu.

Pētījums

2021. gada pavasarī izstrādāts kvalifikācijas darbs «Surdotulka darbs izglītības iestādē attālināto mācību laikā»

Pētījuma mērķis: Raksturot surdotulka darba specifiku izglītības iestādē attālināto mācību laikā.

Praktiskajā pētījumā par attālinātu tulkošanu izglītības iestādē tika aptaujāti 22 surdotulki.

Surdotulks izglītības iestādē

Surdotulka darbam izglītības iestādē ir sava specifika – specifiska mērķa grupa, pastāvīga tulkošanas vide, specifiska terminoloģija un citi tulka darbu ietekmējoši faktori.

Attālinātajā mācību procesā – jauni izaicinājumi, darba vides izmaiņas, papildus pienākumi.

Surdotulks izglītības iestādē (2)

Surdotulka galvenais pienākums izglītības iestādē – tulkot mācību stundās sniegto informāciju, tomēr reizēm nepieciešams nodrošināt tulkojumu arī ārpusstundu nodarbībās, koncertos, mācību ekskursijās.

Surdotulka darba pienākumus izglītības iestādē nosaka profesijas standarts un amata apraksts izglītības iestādē.

Surdotulka «lomas» izglītības iestādē

Klientu piešķirtās lomas:

- Atbalsta, uzticības persona
- Iekļaujošajā izglītībā – bieži vienīgais sarunu partneris

Skolotāju piešķirtās lomas:

- Palīgs skolēnam
- Vēl viens atbildīgs pieaugušais klasē – «palīgs» skolotājam disciplīnas uzturēšanā un tehniskajos aspektos

Surdotulks kā lingvistiskais paraugs skolēnam

Surdotulka darbu ietekmējoši faktori izglītības iestādē

1. Mācību stundas svešvalodā – angļu valoda, krievu valoda
  2. Sadarbība ar pedagogu – pieeja materiāliem pirms tulkošanas
  3. Skolēnu izglītības līmenis, zīmju valodas lietojums un daudzums klasē
  4. Iekļaujošā izglītība – surdotulks kā pedagoga palīgs
  5. Specifiska terminoloģija un zīmju valodas zīmju trūkums – matemātika, fizika, vēsture, latviešu valoda
-

Surdotulka darbu ietekmējoši faktori izglītības iestādē (2)

6. Dažādu mācību priekšmetu tulkošana darba dienas laikā
  7. Videomateriālu tulkošana
  8. Tulkošana uz skatuves – svētku pasākumos – plašas zīmes un publiskās runas prasmes, jārunā mikrofonā
  9. Dzejas un mūzikas tulkošana, melodeklamācija
-

Surdotulka darbs vidusskolā klātienē un attālināto mācību laikā

	Surdotulka darbs klātienē	Surdotulka darbs attālināti
Darba vide	Izglītības iestāde	Izglītības iestādē vai attālināti
Vides maiņa	Katra nākama stunda notiek cita kabinetā. Surdotulka darbs ir mobils.	Surdotulks atrodas vienā kabineta pie datora. Darbs ir stacionārs.
Cilvēku skaits darba vietā	Skolotājs un skolēni	Skolotājs
Kontakta veids	Klātienē	Attālināti
Papildus ierīces un materiāli	Tāfeles, grāmatas, datoru lietošana ir minimāla.	Darbs ir tikai ar datoru. Informācija tiek attēlota ar prezentāciju un virtuālas vai fiziskas tāfeles palīdzību.

Komunikācijas un sakaru līdzekļu izmantošana

Tehnoloģijas, kas ir nepieciešamas tulkošanai attālināto mācību laikā:

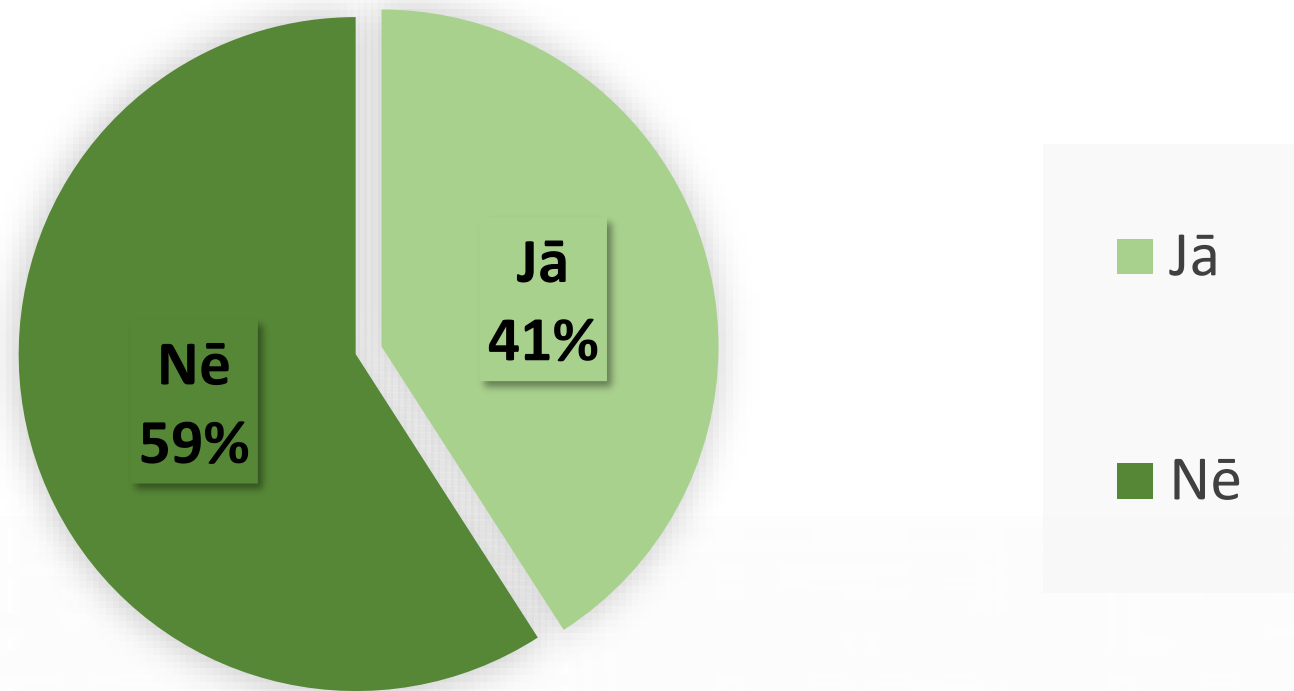
- Dators surdotulkam un skolotājam;
  - Nepieciešamām programmas datorā;
  - Tīmekļa kamera;
  - Mikrofons;
  - Labs interneta savienojums;
  - Kontakti;
  - Tālrunis sazināšanai ar skolēniem.
-

Surdotulka darbu ietekmējošie faktori attālināto mācību procesā

1. Mācību materiālu nosūtīšana;
  2. Uzdevumu tulkojums zīmju valodā;
  3. Sadarbība ar skolotājiem ārpus mācību stundām;
  4. Bieži – darba pienākumu pildīšana ārpus darba laika;
  5. Papildus skaidrojumi tekstam vai uzdevumiem;
  6. Skolēnu daudzums klasē – jo vairāk skolēnu, jo lielāka iespēja, ka radīsies kādas tehniskas grūtības.
-

Pētījuma rezultāti

Vai Jums patīk attālinātā tulkošana?

Pētījuma rezultāti

“Kas var ietekmēt surdotulka darbu attālinātās tulkošanas laikā

- Interneta savienojuma kvalitāte;
  - Kameronas kvalitāte;
  - Tulkojamās informācijas apjoms;
  - Ilgstoša sēdēšana;
  - Ilgs tulkošanas laiks;
  - Klientu skaits;
  - Nogurušas acis, kas ir saistīts ar ilgstošu skatīšanos datora ekrānā.
-

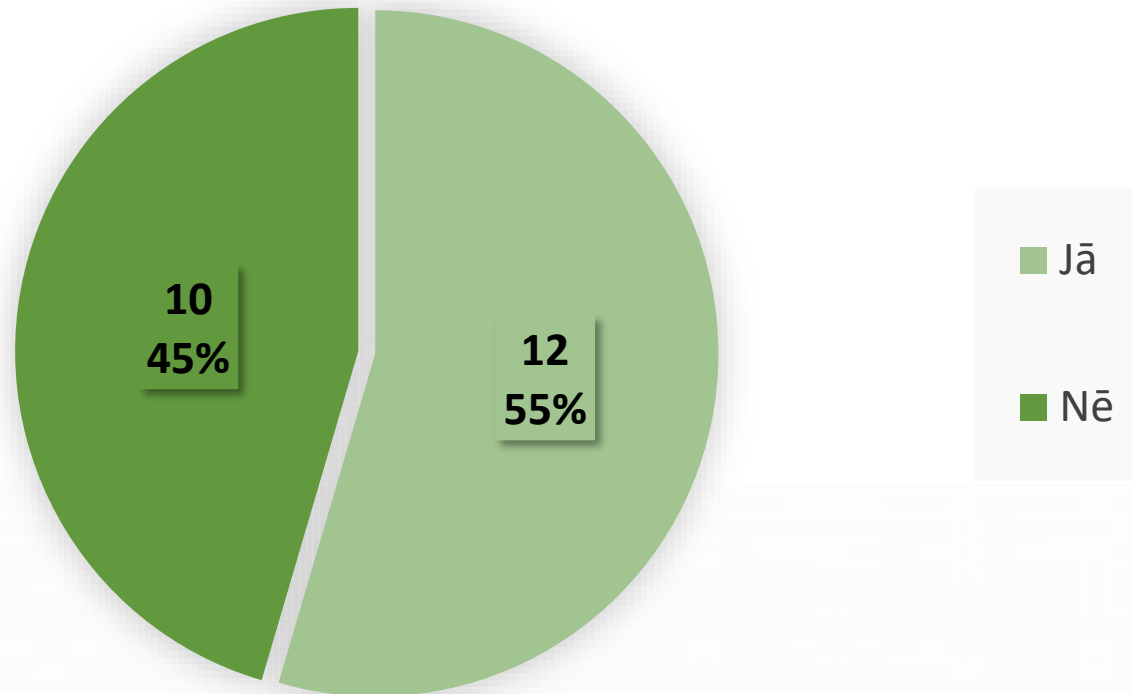
Pētījuma rezultāti

Kādas grūtības Jums rada attālinātās tulkošanas sistēma?

- Grūti strādāt ar datoru, pietrūkst attiecīgo zināšanu;
  - Grūti uztvert vai saprast sniegto informāciju;
  - Grūti saredzēt zīmes datora monitorā un nevar uzreiz pārjautāt kaut ko citam cilvēkam, jo šis cilvēks neskatās ekrānā un neredz surdotulku;
  - Grūti ilgi sēdēt un skatīties monitorā, ļoti ātri rodas nogurums;
-

Pētījuma rezultāti

Kā Jūs domājat, vai attālināto mācību laikā, strādājot izglītības iestādē, surdotulkam rodas jauni pienākumi?

Pētījuma rezultāti

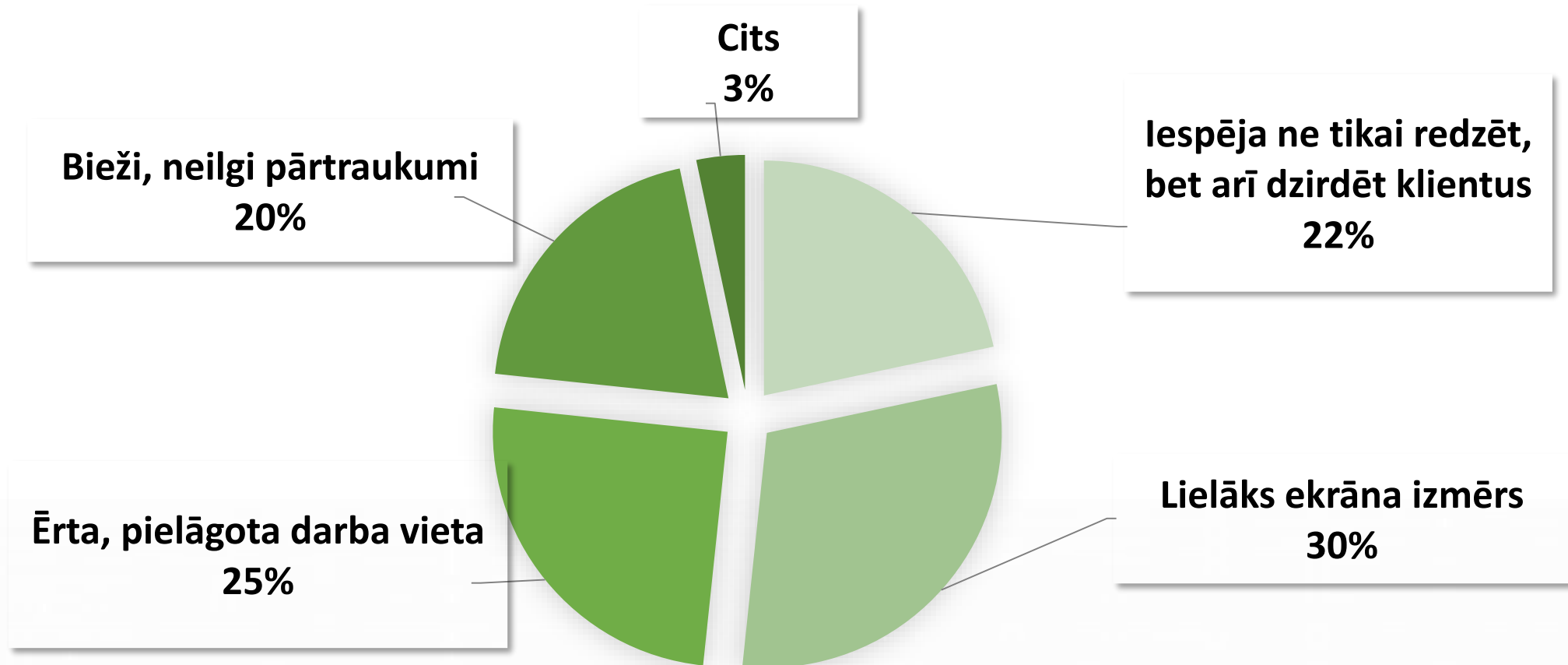
Kādi pienākumi var rasties surdotulkam, tulkojot attālināti?

- Nodrošināt ierīču pieejamību un gatavību darbam, instalēt nepieciešamo programmatūru, izsūtīt skolēniem mācību materiālus pirms mācību stundām vai stundu laikā, ja nepieciešams.
  - Uzraudzīt interneta savienojuma stāvokli, uzraudzīt datora stāvokli, sekot līdz tam, ko raksta skolēni.
  - Palīdzēt pasniedzējiem un izglītojamiem risināt tehniskus jautājumus, kuri nav saistīti ar surdotulka darbu.
  - Digitālas prasmes, kuras jāpaskaidro arī nedzirdīgiem.
  - Pieslēgšanās visiem datoriem.
  - Jārisina tehniskie jautājumi.
  - Jāpielāgo tehniskie saziņas līdzekļi.
  - Datorprasmes, pārzināt tehnoloģiju (datori, internets u.c.) lietošanu.
  - Skolotāja palīga darbs.
  - Vadīt diskusiju.
-

Pētījuma rezultāti

Kas var atvieglot surdotulka darbu, tulkojot attālināti?

Surdotulkošanas specifika attālinātā mācību procesa ietvaros

Specifics of sign language interpretation within the remote
learning process

Natalija Valenika

Jūrmala 2021

